

Binnenweg 160, Heemstede

Objectgegevens

provincie: Noord-Holland
gemeente: Heemstede
plaatselijke aanduiding: Binnenweg 160, 2101 JR, Heemstede
kadastrale aanduiding: gemeente: Heemstede | sectie: A | nummer: 9490
architect: Dick Greiner
bouwjaar: 1958-1959
oorspronkelijke functie: Post- en Telegraafkantoor
huidige functie: Detailhandel
Datum onderzoek: 9 augustus 2021

Binnenweg 160 2101 JR Heemstede

Kadastrale kaart en situatie

2 - Kadastrale kaart

3 - Luchtfoto situatie

Inleiding

Voormalig DISTRICTSPOST- EN TELEGRAAFKANTOOR voor Heemstede, gebouwd in 1958-1959 naar ontwerp van architect Dick Greiner (1891 – 1964). Het pand heeft kenmerken van de wederopbouwarchitectuur en van de toen geldende visie op publieke gebouwen. Zo is een percentage van de bouwsom besteed aan monumentale kunstwerken volgens de zogeheten percentageregeling. Het gebouw is tegenwoordig in gebruik als detailhandel.

4. Historische foto van het postkantoor jaren '60.

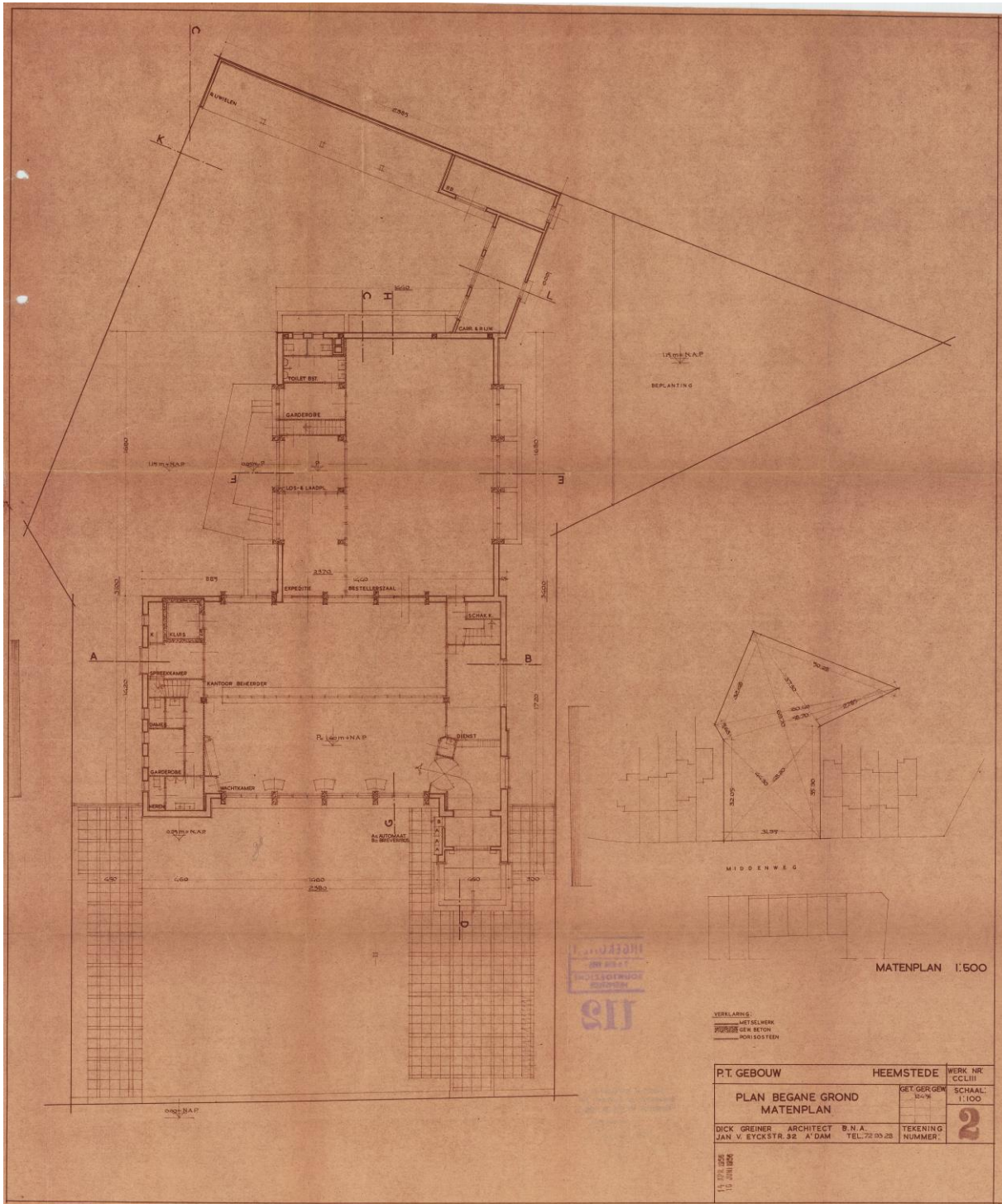
Ten tijde van de bouw was het gebouw van Greiner het vierde opeenvolgende districtspostkantoor van Heemstede, hetgeen betekende dat vanuit hier alle post uit de omgeving werd verzameld en bezorgd. Het had daarmee een belangrijke plaats in het leven van de Heemsteedse bevolking. Het nieuwe gebouw verving het voorgaande postkantoor uit 1922, dat in 1941 werd verlaten. De planvorming voor een nieuw postkantoor begon al in de jaren '40, maar het kwam vanwege de Tweede Wereldoorlog niet tot bouw. In de tussentijd zou de post gehuisvest worden in een hulpgebouw tegenover de huidige kavel, een situatie die noodgedwongen duurde tot aan de oplevering van het nieuwe gebouw.

Het programma van eisen werd opgesteld door de PTT en omschreef onder andere dat het gebouw niet monotoon of 'ambtelijk' diende te worden. Het ging vergezeld van een bindend schetsmatig programmatisch ontwerp afkomstig van de afdeling gebouwen van de dienst. Greiner heeft hier niet vanaf kunnen wijken. Tussen 1956 en 1958 werkte hij de schetsen vervolgens uit tot een volwaardig en modern ontwerp.

Opvallend is dat het als publiek gebouw ook een functie als schuilkelder meekreeg ten behoeve van de *Bescherming Bevolking* (BB). Onder het gebouw bevindt zich een centrale ruimte en verschillende nevenruimtes, met hierin onder andere de installaties voor de verwarming, maar ook een ruimte voor voldoende brandstof. De BB werkte in de wederopbouwperiode aan een reeks civiele veiligheidsmaatregelen ter voorbereiding op een mogelijke oorlog, waaronder schuilkelders onder nieuwe publieke gebouwen door het hele land. Deze zijn onder andere te vinden in en onder gemeentehuizen en postkantoren, maar ook in metrostations en bruggenhoofden. Dergelijke bouwwerken vormen een - inmiddels zeldzaam geworden - herinnering aan de tijdsgeest en denkwijze over bescherming tijdens de Koude Oorlog. De schuilkelder in het postkantoor is nog aanwezig.

Binnenweg 160 2101 JR Heemstede

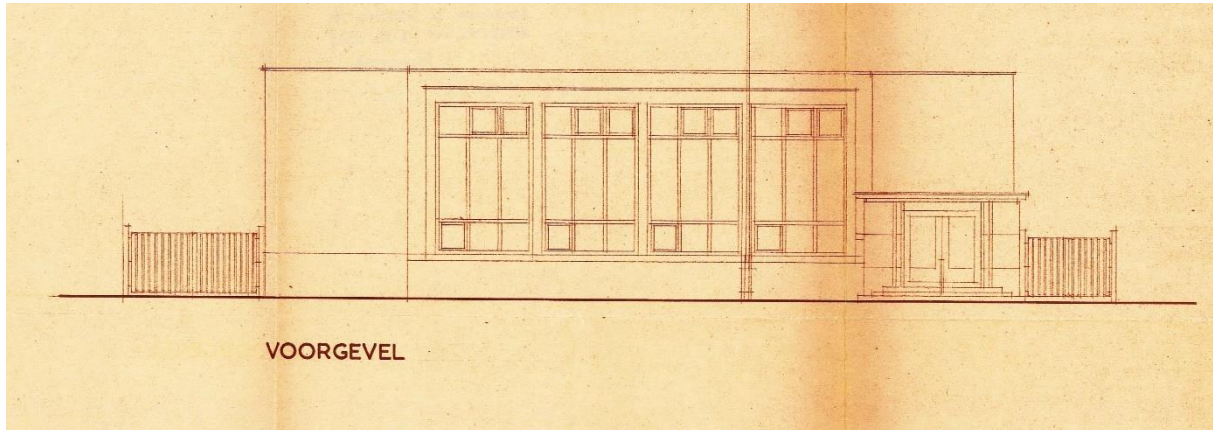
Het gebouw is van een grotere schaal ten opzichte van die van de omliggende bebouwing, maar ligt terug van de rooilijn en voegt zich zo beter in het lint. Het werd ontworpen als twee haaks op elkaar staande bouwdelen of vleugels, elk op een rechthoekige plattegrond. Elk van de bouwdelen kreeg een eigen entree. Het voorste bouwdeel aan de weg bevatte de publieke functies als de publiekshal en de loketten met de entree aan de weg. Hierachter, haaks hierop, werd een tweede bouwdeel geplaatst, lager dan het eerste, met hierin onder andere de bestellerszaal, waar de post werd gesorteerd en gereed gemaakt voor verzending of bestelling. De open ruimte van de bestellerszaal is vanuit de publiekshal zichtbaar.

5. Bouwtekening uit 1956 van Dick Greiner met hierop de plattegrond van de begane grond met hierop hoofgebouw, bijgebouw en achterterrein met fietsenberging.

Binnenweg 160 2101 JR Heemstede

Aan de linkerkant van het terrein loopt een verhard pad naar het achterterrein. Hier bevindt zich de personeelentree naar het achterste bouwdeel. Dit achterterrein ligt grotendeels achter het voorste bouwdeel en is zo verholen voor passanten. Hier is voldoende ruimte voor enkele bestelbussen en aan de rand van de kavel een berging voor fietsen, brommers en carriers, de duwwagentjes die door de postbodes werden gebruikt voor de postbezorging.

6. Bouwtekeningen uit 1956 van Dick Greiner met hierop de voorgevel van het gebouw.

Het gebouw is een kenmerkend pand uit de wederopbouwperiode. Het gebouw is ontworpen volgens de toen geldende functionalistische principes voor overheidsgebouwen: het devies licht, lucht en ruimte vertaalde zich naar ruime bouwwerken in frisse kleuren en een ruimtelijk opgezette plattegrond met veel lichtinval ten behoeve van een prettige en gezonde werkomgeving. De beide gebouwdelen van het postkantoor kregen een slanke draagconstructie bestaande uit een serie portalen van gewapend beton, waartussen de open ruimtes werden ingevuld met metselwerk en grote glazen puien met houten kozijnen op een natuurstenen plint.

Bij het postkantoor is het programma vertaald in een opvallende compositie met twee gebouwdelen die in constructief principe gelijk zijn en door de toepassing van gelijksoortige elementen familie van elkaar zijn, maar door de afwisselende plaatsing hiervan en verschillen in afwerking toch verschillend ogen. Zo zijn de twee gebouwdelen constructief in principe gelijk en zijn zij beide opgebouwd uit een compositie van metselwerk en grote gevelopeningen met houten kozijnen. Ook hebben beide gebouwdelen een prominente entree. De transparantie van de lange gevels wordt afgewisseld met gesloten gevels op de koppen waar zich de nevenruimtes bevinden.

Naast nieuwe inzichten in een prettige en gezonde werkomgeving, speelden ook de bouwkosten een rol bij de ontwerpen in de wederopbouwperiode. Veel gebouwen waren tijdens de oorlog beschadigd, verwoest of verwaarloosd en aan vervanging toe. Om kosten en arbeidsuren te besparen werden gebouwen zo ontworpen dat zij met zo min mogelijk arbeiders op de werkplaats konden worden gerealiseerd. Deze principes zijn in het gebouw van het postkantoor af te lezen. Het is ontworpen volgens de hierboven genoemde organisatorische opbouw. De gevels zijn opgetrokken in lichtgele stenen en dubbelhoge houten kozijnen met grote raampartijen.

De wederopbouwarchitectuur is in Heemstede niet wijdverspreid, omdat de gemeente tijdens de oorlog niet veel schade heeft opgelopen. De Openbare kleuterschool Klimop (nu GSV zaalsportcentrum) aan de Franz Schubertlaan 37 uit 1956-1957 van architect P. Koster kent overeenkomsten vanwege een vergelijkbare schakeling van gebouwdelen met hoge ramen. Andere kenmerkende gebouwen uit deze periode zijn de Pinksterkerk van architecten Nielsen, Spruit en Van der Kuilen uit 1957 aan de Camplaan 18, eengezinswoningen aan de Molenwerfslaan 2-14 uit ca. 1956-1957 van architect D. Plat en het NS Station Heemstede/Aerdenhout aan de Zandvoortse laan 153 uit ca. 1958 van architect K.J. van der Gaast.

Monumentale kunst

Een terugkerend element in de architectuur uit de wederopbouwperiode is de toepassing van monumentale, gebouwgebonden kunst op overheidsgebouwen. Zo werd ook het postkantoor van Heemstede voorzien van een aantal kunstwerken volgens de toenmalige percentageregeling. Deze regeling uit 1951 had als doel om het opdrachtgeverschap aan beeldend kunstenaars te stimuleren en hield in dat dat voor gebouwen van

Binnenweg 160 2101 JR Heemstede

de Rijksgebouwendienst 1,5 % van de nieuwbouwsom gereserveerd werd voor de *decoratieve aankleding van belangrijke, representatieve gebouwen*. Kunstenaar Jan Meyer (1927-1995) maakte verschillende muurschilderingen in het interieur. Zowel op beide zijwanden in de publiekshal als in de kantine maakte hij een abstract-expressionistisch werk. Jan Meyer was lid van De Ploeg en De Groep (Haarlem) en schilderde naast monumentale toegepaste kunstwerken voornamelijk lyrisch-abstracte doeken. In de vestibule werd door Mechtild Meyer (1934-2000) een raam van geappliqueerd glas. Meyer was schilder, tekenaar en kunstenaar. Aan de linkerkant van de voorgevel werd een bronzen sculptuur van Carel Kneulman (1915 – 2008) van 2,5 meter hoogte geplaatst. Het werk verwijst volgens de kunstenaar naar 'het uitbotten in de lente, de wrede kracht waarmee het nieuwe leven baan breekt'. Kneulman was een beeldend kunstenaar met verschillende exposities op zijn naam. Zijn bekendste werk is Het Lieverdje (1959) op het Spui in Amsterdam.

De tuin op het terrein aan de voorzijde van het gebouw en het achterterrein werd voorzien van een ontwerp van de bekende tuinarchitect Mien Ruys (1904 – 1999) met plantenborder. Ook de erfafscheiding, bestaande uit een laag gemetseld muurtje maakt onderdeel uit van het ontwerp.

7. Historische foto van publiekshal met muurschildering van Jan Meyer.

8. Historische foto van vestibule met kunstwerk van Mechtild Meyer.

Karel Jacobus (Dick) Greiner

Greiner werd in 1891 in Amsterdam geboren als zoon van een timmerman. Hoewel hij in eerste instantie de opleiding volgde om in de sporen van zijn vader te treden (Oefenschool voor Teekenonderricht en een vierjarige opleiding tot timmerman aan de avondambachtsschool), leerde hij vervolgens door voor opzichter. In deze hoedanigheid kwam hij bij een aantal gerenommeerde architecten te werken. Rond 1920 begon hij zijn eigen architectenpraktijk. Hoewel zijn werk in eerste instantie kenmerken vertoonde van de Amsterdamse School, ontwikkelde dit zich later verder tot een eigen kijk op het Nieuwe Bouwen. Na de Tweede Wereldoorlog namen zijn bouwwerken ook een soberheid en luchtigheid over die in de wederopbouwperiode kenmerkend waren. Opvallende werken van zijn hand zijn de ontwerpen voor woningen in Betondorp in Amsterdam, de Haarlemsche Huishoud- en Industrieschool in Haarlem en het clubhuis van de Watersportvereniging De Nieuwe Meer in Aalsmeer. Naast architect was hij ook schilder en ontwerper van gebruiksartikelen, zoals meubels, glas-in-lood, klokken en boeken.

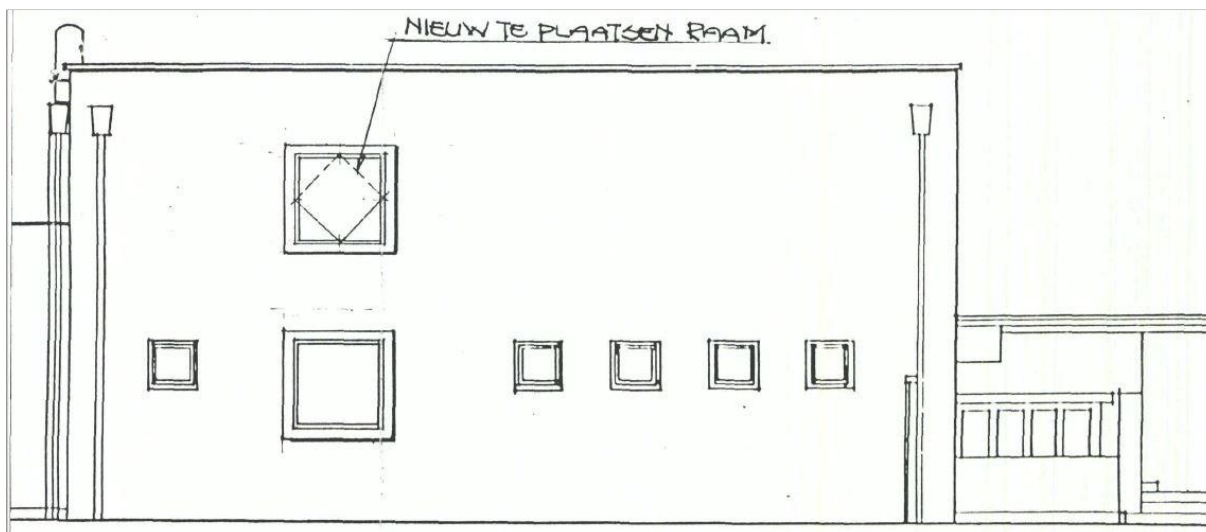
Verdere bouwgeschiedenis

Het pand en de kavel hebben een aantal, veelal weinig ingrijpende verbouwingen doorstaan. Onder andere:

- In 1966 is de zijgevel naast de personeelsingang in het achterste bouwdeel gewijzigd, ten behoeve van een wijziging van de toilet accommodatie en de garderobe.
- In 1982 is het voorterrein heringericht ten behoeve van een parkeerplaats en is aan de voorgevel een invalideingang geplaatst (hellingbaan). De tuinrichting van Mien Ruys is vermoedelijk bij deze herinrichting verloren gegaan. Ook is in dit jaar de interne structuur van het achterste bouwdeel gewijzigd, waarbij de personeelsingang is verplaatst naar de rechterzijdegevel (zuidgevel), zodat deze zich dichterbij de heringerichte sorteerruimte (bestellerszaal) van het postkantoor bevindt. Aan de noordgevel is de oude personeelsentree verbouwd tot een expeditie-entree met laad- en losruimte achter een segmentdeur. Tevens zijn de noord- en oostgevels gewijzigd met het toevoegen van aanvullend kozijnen.
- In 1989 is een aanvullend kozijn geplaatst op de verdieping van de linkerzijdegevel (noordgevel) van het hoofdgebouw. Dit raam volgt de originele vormgeving, detaillering en materialisering.

Binnenweg 160 2101 JR Heemstede

- Op een moment na 2007 is de entree gewijzigd, waarbij de opvallende dubbele ronde kolommen zijn omkleed met kunststof schroten.
- De houten kozijnen, waaronder de opvallende gevel vullende raamkozijnen van de publiekshal zijn op een moment vóór 2007 overgeschilderd in een lichtere kleur.

9. Bouwtekening uit 1989 bij de aanvraag voor het plaatsen van een aanvullend raam op de eerste verdieping aan de zijgevel van het voorste bouwdeel.

Beschrijving situatie en directe omgeving

Het voormalige postkantoor bevindt zich op een grillig gevormde kavel aan de oostzijde van de Binnenweg, een doorgaande winkelstraat die het historische centrum van Heemstede verbond met Haarlem. De straat kwam aan het begin van de 20^e eeuw tot bloei hetgeen te herkennen is aan de omliggende bebouwing uit overwegend deze periode. De naastgelegen bebouwing volgt ter plaatse een glooiende rooilijn. Het postkantoor ligt centraal op de kavel, als meest achteruit geschoven element van deze teruggelegen rooilijn. Het achterterrein van de kavel is omgeven door de tuinen van omliggende woningen.

10. en 11. Links, het postkantoor in zijn omgeving aan de Binnenweg. Rechts, situatie van postkantoor in zijn omgeving.

Beschrijving van het exterieur

Het postkantoor aan de Binnenweg bestaat uit twee geschakelde bouwdelen op een L-vormige plattegrond. Aan de achterzijde bevindt zich verder nog een bijvolume en de fietsenberging. Het pand is opgebouwd als twee hallen, elk met een hoofddragconstructie van portalen van gewapend beton. Het voorste bouwdeel bestaat uit één dubbelhoge bouwlaag en een plat dak. In de koppen is een tweede bouwlaag met nevenruimtes opgenomen. Het achterste bouwdeel bestaat eveneens uit één bouwlaag met plat dak, maar is lager dan het voorste deel. De gevels van beide delen zijn opgetrokken in schoonmetselwerk van geel-grijze stenen in klezorverband. De kozijnen zijn uitgevoerd in hout, dat op een later moment wit geschilderd is en hebben houten waterslagen.

In het dak van het voorste bouwdelen zijn acht ronde daklichten opgenomen. In het achterste bouwdeel zorgt een verhoging in het dak met glazen wanden voor extra lichtinval in de voormalige bestellerszaal. Opvallend is

Binnenweg 160 2101 JR Heemstede

dat de draagconstructie bij het achterste bouwdeel zichtbaar is gehouden in de gevels. Op het dak van het achterste bouwdeel bevindt zich een forse gemetselde schoorsteen.

Voorgevel (westgevel)

De voorgevel is symmetrisch van opzet, met uitzondering van de naar voren geschoven entree aan de rechterzijde. De gevel is geleed in drie delen. Van links naar rechts bevinden zich hier een blind gevelvlak met hierop centraal geplaatst het beeldhouwwerk van Carel Kneulman op een granieten sokkel, een gevelvlak met viermaal een dubbelhoog negen-ruits houten kozijn gevat in een natuurstenen omkadering boven een hardstenen plint en in het derde deel de hoofdentree, bestaande uit een verhoogde portiek, bekleed met grijsgeel natuursteen onder een vooruitgeschoven luifel die wordt ondersteund door kolommen. De entree is bereikbaar met vier natuurstenen traptreden. Boven de entree is de gevel blind.

12. Voorgevel (westgevel).

Rechterzijgevel (zuidgevel)

De rechterzijgevel heeft een asymmetrische en onregelmatige opbouw. Van links naar rechts bevinden het voorste bouwdeel, met op de begane grond het raam van geappliqueerd glas van Mechtild Meyer in een natuurstenen omlijsting en een zes-ruits kozijn. Hierboven, op de verdieping bevinden zich een Frans balkon met driedelig kozijn achter een hekwerk van siersmeedwerk, een hoger geplaatst horizontaal kozijn en een verticaal geplaatst drie-ruits bloemkozijn met houten omlijsting. Hiernaast bevindt zich het achterste bouwdeel, verdeeld in vijf traveeën met van links naar rechts een later aangebrachte entree met smalle luifel, met in de middelste drie van vijf door betonnen penanten verdeelde traveeën een invulling met zes-ruits kozijnen. Hier weer naast bevindt zich de achtergevel van de berging met een hoger geplaatst klein kozijn en twee dubbele deuren.

13. Rechterzijgevel (zuidgevel)

Achteregevel van achterste bouwdeel (oostgevel)

Aan de achteregevel bevinden zich van links naar rechts drie (later geplaatste) kozijnen met tussendorpel en twee kleinere kozijnen. Hierboven is de schoorsteen zichtbaar.

14. Achteregevel van achterste bouwdeel.

Linkerzijgevel (voorgevel van het achterste bouwdeel) (noordgevel)

De linkerzijgevel heeft van oorsprong een nagenoeg symmetrische opzet, onderverdeeld in vijf traveeën. Van links naar rechts bevinden zich hier van links naar rechts een vierkant kozijn, een kozijn met later gewijzigde indeling met twee ramen en een entree, een segmentdeur en twee maal een zes-ruits kozijn. De laatste hiervan is later aangebracht. In de laatste travee bevindt zich tevens een hijsbalk bovenin de gevel. Een brede

Binnenweg 160 2101 JR Heemstede

luifel van gewapend beton en met ronde uitsparingen voorzien van glazen stenen bevindt zich voor de drie middelste traveeën aan de gevel.

15. en 16. Linkerzijgevel met personeelentree. Rechts, detail met hijsbalk.

Achtergevel van het voorste bouwdeel (oostgevel)

De achtergevel van het voorste bouwdeel bestaat uit twee traveeën. In de eerste travee bevindt zich een dubbelhoog negen-ruits houten kozijn. Hiernaast is een travee met een blind gevelvlak.

17. Achtergevel van het voorste bouwdeel.

Linkerzijgevel van voorste bouwdeel (noordgevel)

Aan de linkerzijgevel van het voorste bouwdeel bevinden zich op de begane grond van links naar rechts een klein vierkant kozijn, een afgiftepunt voor waardevolle goederen, een groter vierkant kozijn en vier kleine vierkante kozijnen. Op de verdieping bevindt zich één (later geplaatst) groter vierkant kozijn.

18. Linkerzijgevel van het voorste bouwdeel.

(Fietsen-)berging en bijvolume

De fietsberging is gebouwd op een rechthoekige plattegrond en bevindt zich aan de uiterste achterzijde van de kavel. Deze is geschakeld verbonden aan de achtergevel van het postkantoor doormiddel van een bijvolume. Beide delen bestaan uit één bouwlaag met plat dak. De gevels zijn evenals de school opgetrokken in lichtgele stenen. Deze zijn in de berging echter uitgevoerd in wild verband. De fietsberging is met een open zijde uitgevoerd. De gemetselde achter- en zijgevel zijn blind. Het dak wordt ondersteund door houten kolommen op vierkante grondvorm. Hier bevinden zich nog de originele betonnen fietsenrekken. Aan de gevel van de berging zijn twee houten bordjes gehangen met de tekst FIETSEN en BROMMERS. Deze berging is verbonden met het bijvolume, waar voorheen de carriers van de postbezorgers werden gestald, maar welke tegenwoordig intern is verbonden met het hoofdgebouw. In de voorgevel hiervan bevinden zich van links naar rechts zes kozijnen (allen later geplaatst).

19. en 20. Berging en bijvolume. Rechts detail met houten bordje.

Beschrijving van het interieur

In het interieur is de structuur van het pand nog grotendeels intact en goed afleesbaar. De centrale publiekshal is als open ruimte behouden gebleven. De belangrijkste wijziging is dat de met mozaïek versierde balie met loketten die deze hal in tweeën verdeelde, is verdwenen.

Binnenweg 160 2101 JR Heemstede

Ook in de bestellerszaal in het achterste bouwdeel zijn inmiddels de verschillende interieurelementen verdwenen, maar de oorspronkelijke open structuur is nog goed te ervaren. De verschillende nevenruimtes, zoals de voormalige bedrijfskantine, de voormalige schuilkelder en de hier bijbehorende ruimtes zijn in gebruik als magazijnen.

21. Publiekshal.

Daarnaast zijn verschillende karakteristieke elementen nog aanwezig, zoals de twee entrees. Hieronder de hoofdentree met originele luifel en natuurstenen bekleding.. Aan de linkerzijgevel de personeelsingang met hier ook een opvallende luifel met ronde sparingen, een hijsbalk en een luik naar de expeditieruimte. Andere originele elementen die een visuele herinnering bieden aan het oorspronkelijke gebruik zijn een Frans balkon met smeedijzeren hekwerk bij de kantine en een (later aangebracht) afgifteluik voor waardevolle pakketten of stortingen. Aan de achterzijde is de rijwielberging, inclusief de originele betonnen fietsenrekken en bordjes met FIETSEN en BROMMERS nog aanwezig.

In het interieur is de betimmering en afwerking van de wanden grotendeels verdwenen. Wel is de trap, met betegelde wanden en vloeren en smeedijzeren trapleuning nog origineel. Ook zijn nog verschillende elementen, zoals de oorspronkelijke kluis, de betegeling in onder andere de sanitaire ruimtes, bakelieten lichtschakelaars, lichtarmaturen, installaties en de originele deuren (vervangen, maar opgeslagen in de kelder) nog aanwezig. Ook herinneren verschillende details, zoals bordjes met aanwijzingen voor het personeel en enkele originele meubilairstukken nog aan de verschillende functies. Het is echter niet bekend in hoeverre deze allen uit de originele bouwperiode stammen. De schuilkelder onder het bijgebouw is nog aanwezig. Hier is de uitrusting en het grootste deel van de installaties verdwenen, maar de oorspronkelijke betegeling is nog wel aanwezig.

22. en 23. Interieur postkantoor. Links originele trapopgang met smeedijzere trapleuning en tegelwerk. Rechts een van de ruimtes in de kelder voor de centrale verwarming.

Van de oorspronkelijke monumentale kunstwerken zijn de meesten behouden. De twee wandschilderingen in de publiekshal van Jan Meyer zijn nog bestaand, hoewel in de huidige situatie weggewerkt achter voorzetwanden. Een derde muurschildering, in de voormalige kantine, is ook nog intact en nog wel in het zicht. Het kunstwerk van geappliqueerd glas van Mechtild Meyer in de vestibule is nog aanwezig en hoewel licht beschadigd en aan de binnenzijde bedekt met een binnenwand, nog wel zichtbaar van buiten. Aan de linkerzijde van de voorgevel is de bronzen abstracte sculptuur van Carel Kneulman nog aanwezig op zijn oorspronkelijke plaats. Bij een herindelings van het voorterrein is de tuinaanleg van Mien Ruys verdwenen. Het gemetselde muurtje als erfafscheiding is hiervan als enige element behouden.

24. en 25. Monumentale kunstwerken. Links muurschildering Jan Meyer in de voormalige kantine. Rechts raam van geappliqueerd glas van Mechtild Meyer.

De verschillende interieurelementen, zoals in is in de loop der tijd grotendeels aangepast en gemoderniseerd. Nog aanwezige historische elementen zijn onder andere de trappenhal en de entreehal. De trappenhal kent een lambrisering van blauw-grijs tegelwerk met zwarte banden en rode details. De entreehal is voorzien van dezelfde tegel-lambrisering.

Binnenweg 160 2101 JR Heemstede

Waardering

Bij de waardering zijn de criteria gebruikt zoals beschreven in de standaard voor het waarderen van bouwkunst van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Cultuurhistorische waarden

Het voormalige postkantoor heeft bijzondere cultuurhistorische waarde als uitdrukking van de ontwikkelingen op het gebied van postkantoren en publieke gebouwen in Heemstede, maar ook in Nederland. Het gebouw is als voormalig districtspostkantoor van Heemstede cultuurhistorisch van belang. Daarnaast heeft het gebouw bijzondere cultuurhistorische en militair-historische waarde als schuilkelder uit de Koude Oorlog.

Situationele waarden

De stedenbouwkundige setting is nog herkenbaar. Het voorterrein is inmiddels gewijzigd en voorzien van parkeerplaatsen en een hellingbaan, maar heeft nog altijd een open structuur. Het pand is iets naar achteren gezet ten opzichte van de bestaande rooilijn van de Binnenweg, zodat het forse gebouw minder dominant is binnen de bestaande structuur. Juist door de terugplaatsing trekt het gebouw op een subtiele wijze de aandacht. Dit toont de toenmalige opvatting van inbreiding en stadsontwikkeling in Heemstede.

Architectuurhistorische waarden

Het gebouw heeft bijzondere architectuurhistorische waarde als karakteristiek voorbeeld van architectuur uit de wederopbouwperiode. Hierbij spelen de ontwerpprincipes, zoals een plattegrond met functionele ordening in gebouwdelen, de strakke belijning van de gevels en daken in combinatie met ambachtelijke materialen, de modernistische afwerking, de grote glasoppervlakken die zorgen voor voldoende lichtinval en de afwerking en frisse kleuren een rol. Daarnaast zijn de monumentale architectonische elementen zoals de prominente portalen van gewapend beton en de bijzondere details, zoals de entrees met luifel, grote ronde dakvensters in de publiekshal en smeedijzerwerk in balkonhek en trapleuningen van waarde. Tot slot hebben de verschillende nog aanwezige monumentale kunstwerken en hoge kunsthistorische waarde. Het gebouw is daarnaast van grote waarde in het oeuvre van de Amsterdamse architect Dick Greiner.

Zeldzaamheid

In de gemeentelijke context heeft het postkantoor een hoge zeldzaamheidswaarde. Het gebouw is één van een reeks elkaar opvolgende voornaamste postkantoren in Heemstede en is hieruit architectonisch gezien het meest uniek. Daarnaast is het één van de weinige voorbeelden van hoogwaardige wederopbouwarchitectuur in Heemstede dat nog bewaard is gebleven en bovendien nog bijzonder gaaf is. Dit maakt het gebouw van belang voor de gemeentelijke bouwgeschiedenis.

Gaafheid

Het pand van het voormalige postkantoor heeft bijzondere waarde wegens de architectonische gaafheid en herkenbaarheid. Het exterieur is, ondanks enkele wijzigingen, zoals het schilderen van de kozijnen en wijzigen van de entrees in grote lijnen gaaf behouden gebleven en heeft niet aan herkenbaarheid als voormalig postkantoor ingeboet. De kenmerkende architectuur voor publieke gebouwen uit deze periode is herkenbaar behouden gebleven. De afwerking van het interieur is grotendeels verdwenen, maar de hoofdstructuur met de open publiekshal en bestellerszaal, de intact gelaten schuilkelder en details als de trappen en de nog aanwezige kunstwerken hebben een hoge waarde. De verschillende nog aanwezige details herinneren duidelijk aan de functie als postkantoor.

De terreininrichting van Mien Ruys is geheel verdwenen. Het voorterrein is voorzien van een verhard parkeerterrein, een hellingbaan voor mindervaliden en een pergola; het achterterrein is eveneens verhard en inmiddels afgesloten met een hekwerk. Desondanks is de open structuur van het terrein nog afleesbaar.

Binnenweg 160 2101 JR Heemstede

Bronnen

Literatuur

- "Heemsteeds Postkantoor officieel geopend." *Nieuwe Haarlemsche Courant [Haarlem]*, 09-09-1959 p. 5
- Het Nieuwe Instituut, *Greiner, Karel Jacobus (biografische gegevens)*, Rotterdam, datum onbekend. Gevonden op: [HTTPS://ZOEKEN.HETNIEUWEINSTITUUT.NL/NL/PERSONEN/DETAIL/E1608BF3-34DA-5DBA-8D70-F559DA0F121D](https://zoek.hetnieuweinstituut.nl/nl/personen/detail/e1608bf3-34da-5dba-8d70-f559da0f121d) Bezoekt: januari 2022.
- RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis (2020), *Carel Kneulman*, Gevonden op: [HTTPS://RKD.NL/NL/EXPLORE/ARTISTS/45022](https://rkd.nl/nl/explore/artists/45022) Bezoekt: januari 2022.
- RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis (2020), *Jan Meijer (1927-1995)*, Gevonden op: [HTTPS://RKD.NL/NL/EXPLORE/ARTISTS/54947](https://rkd.nl/nl/explore/artists/54947) Bezoekt: januari 2022.
- RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis (2020), *Mechtilt*, Gevonden op: [HTTPS://RKD.NL/NL/EXPLORE/ARTISTS/MECHTILT](https://rkd.nl/nl/explore/artists/mechtilt) Bezoekt: januari 2022. RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis (2017), *Mien Ruys*, Gevonden op: [HTTPS://RKD.NL/NL/EXPLORE/ARTISTS/RUYS%2C%20MIEN](https://rkd.nl/nl/explore/artists/ruys%2C%20MIEN) Bezoekt: januari 2022.
- Wagt, Dr. W.A. de; (2010); *Waardstelling voormalig post- en Telegraafkantoor, Binnenweg 160, Heemstede, ontworpen door Dick Greiner, gebouwd 1958-1959*, Heemstede.
- Wagt, Dr. W.A. de; (2015); *Wederopbouwarchitectuur in Heemstede, Inventarisatie en aanbevelingen*; Heemstede.
- Wagt, Dr. W.A. de; (2021); *Architectuurhistorische waardenstelling voormalig Post- en Telegraafkantoor, Binnenweg 160, Heemstede architect Dick Greiner (1958-1959)*, Heemstede.

Overige Bronnen:

- Bouwtekeningen voor Binnenweg 160 (Heemstede), Gemeente Heemstede, Gevonden op: [HTTPS://BOUWTEKENINGEN.HEEMSTEDE.NL/ADRESSENS/STRAATLIJST/BINNENWEG/160](https://bouwtekeningen.heemstede.nl/adressens/straatlijst/binnenweg/160); Bezoekt: januari 2022.

Beeldmateriaal

Afbeelding 2 – Kaartviewer Steunpunt Monumenten & Archeologie

Afbeelding 3 – Google Maps

Afbeelding 4 – Historische vereniging Heemstede

Afbeelding 5 – Bouwtekeningenarchief Heemstede

Afbeelding 6 – Bouwtekeningenarchief Heemstede

Afbeelding 7 – Historische vereniging Heemstede

Afbeelding 8 – Historische vereniging Heemstede

Afbeelding 9 – Bouwtekeningenarchief Heemstede

Afbeelding 11 – Bouwtekeningenarchief Heemstede

Overige afbeeldingen: MOOI Noord-Holland.

Colofon

opdrachtgever: Gemeente Heemstede
datum onderzoek: 08 augustus 2021
datum beschrijving: 03 januari 2022
opgesteld door: MOOI Noord-Holland, ir. Sebas Baggelaar

Tot het hierboven omschreven monument behoort al hetgeen door bestemming of anderszins rechtens onroerend is.